

Подолання освітніх втрат учнів під час вивчення предмета «Основи здоров'я» та інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» у 2023–2024 навчальному році

Безпека, збереження життя та здоров'я, формування ціннісного ставлення до навколишнього середовища, мотивація до здорового способу життя, створення умов для добробуту власного та країни – основні пріоритети, актуальні нині, у контексті вивчення предмета «Основи здоров'я» та предметів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі нового ДСБСО, зокрема інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».

В умовах повномасштабної війни та посткарантинного періоду епідемії COVID-19 варто звернути увагу на певні освітні втрати (прогалини в знаннях і навичках здобувачів освіти), що викликані дистанційною формою навчання з низкою об'єктивних перешкод (стрес, розпач, бойові дії, окупація, повітряні тривоги, аварійні відключення електропостачання, нестабільна робота інтернет-мереж, залученість батьків до освітнього середовища, їх зацікавленість у забезпеченні якісного доступу до освіти, виїзд як здобувачів освіти, так і вчителів до інших регіонів країни або за її межі тощо):

- неможливість відпрацювання практичних навичок (моделювання ситуацій), проведення тренінгів і групової проєктної діяльності (практичний аспект, здійснення дослідження тощо), передбачених навчальними програмами предмета «Основи здоров'я», інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»;
- пропуски навчальних занять учнями з об'єктивних причин;
- технічні перешкоди в долученні здобувачів освіти до освітнього процесу;
- фізична та психічна перевантаженість дітей, яким довелося тимчасово залишити Україну та навчатися одночасно у двох закладах освіти (іноземній та українській школах).

Зважаючи на зазначене вище, рекомендуємо скоординувати поетапно роботу над освітніми втратами в контексті соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, а саме:

- застосовувати індивідуальний підхід до навчання зі здобувачами освіти вразливих категорій (оскільки певні теми навчальної програми можуть сприйматися досить гостро та болюче учнями, яким безпосередньо довелося пережити певні небезпечні / стресові життєві ситуації);
- продовжувати вдосконалювати цифрову компетентність освітян для покращення організації відповідного формату дистанційного навчання на місцях;
- залучати батьків до освітнього процесу (створення умов мотивації та зацікавленості батьків процесом здобуття знань їхньою дитиною в дистанційному режимі);
- роз'яснювати здобувачам освіти поняття "освітні втрати", щоб вони розуміли власну потребу в надолуженні пропущеного /

недоопрацьованого навчального матеріалу, могли звернутися за допомогою до вчителя, маючи впевненість у тому, що він її надасть;

- створювати належний психологічний мікроклімат під час занять, який мотивуватиме до засвоєння інформації, формування життєво важливих навичок, не перенавантажуватиме учня відповідно до вікових особливостей.

Для компенсації освітніх втрат у контексті здоров'язбереження можливі варіанти визначення педагогом орієнтовної кількості годин із кожного предмета, необхідної для компенсації знань, перегляд формату навчання, запровадження факультативів / курсу за вибором (за потреби); окреслення термінів подолання освітніх втрат: протягом навчального року, в червні тощо; формат залучення учнів: навчання у класах, групах та ін.

Освітній омбудсмен України радить освітянам створити карту опорних знань із кожного предмета та класу. У ній має бути зазначено головні знання з кожного предмета за певний клас (це та основа знань, якою повинен володіти учень, і без них він не зможе навчатися в наступному класі).

Служба освітнього омбудсмена України: <http://surl.li/gdsht>.

Картка повинна мати короткий формат: опорні знання, включати до неї найголовніші теми (правила, формули тощо) для кожного класу з певного навчального предмета. Критерієм включення знань опорної карти має слугувати те, що вони є основою для здобуття знань у наступному класі (за принципом "Снігова куля" з предмета "Основи здоров'я"). Орієнтовний зразок карти за покликанням: <http://surl.li/izeub>.

Педагоги можуть об'єднати свої зусилля щодо розробки карт опорних знань із предмета в кожному класі на рівні закладу освіти, методичного об'єднання або окремої громади.

Для того, щоб компенсувати освітні втрати, необхідно оцінити рівень основних знань у дітей. Із метою визначення рівня володіння основними знаннями з предмета по класах педагогам рекомендовано створити відповідні завдання на основі карти основних знань із кожного предмета. Учителі також можуть об'єднати свої зусилля для розробки цих завдань у закладі освіти або співпрацювати з іншими закладами.

Корисні інформаційні ресурси для вивчення предмета «Основи здоров'я» та інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» (закріплення / перевірка знань і вмінь):

1. Сайт «Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь / предмет «Основи здоров'я». – Режим доступу: <https://health.moippo.mk.ua/>
2. Переможний вісник (сайт МОППО). – Режим доступу: <http://surl.li/imegc>
3. Центр громадського здоров'я МОЗ України. – Режим доступу: <https://www.phc.org.ua/>.
4. Сайт ГО«Stop sexting». – Режим доступу: <https://stop-sexting.in.ua/adult/>
5. Сайт експерименту «Профорієнтація в НУШ» (посібники). – Режим доступу: <http://surl.li/iazsf>.
6. Портал превентивної освіти. – Режим доступу: <http://autta.org.ua/>
7. Сайт програми «Супергерої FAST». – Режим доступу: <https://ua-uk.fastheroes.com/>
8. Канал «Еспресо.ТВ» – цикли передач «PRO здоров'я». – Режим доступу: <http://surl.li/agvoi>
9. Відео для дітей «Як правильно мити руки». – Режим доступу: <http://surl.li/djpuu>;
10. Відеоуроки всеукраїнського туру конкурсу «Учитель року – 2019» у номінації «Основи здоров'я». – Режим доступу: <http://surl.li/xobq>;
11. Онлайн-тести з основ здоров'я (за класами). – Режим доступу: <http://surl.li/imdxw>;
12. Проєкт «Про здоров'я» (рекомендації здорового харчування, схвалені МОЗ України. – Режим доступу: <http://surl.li/ckdbf>;
13. Сервіс «РРТ Онлайн» (презентації з безпеки життєдіяльності). – Режим доступу: <https://ppt-online.org/topcat/bjd>;
14. Про наркотики (фільм для школярів). – Режим доступу: <http://surl.li/imdzu>;
15. Що робить алкоголь із вашим організмом (фільм для школярів). – Режим доступу: <http://surl.li/fdpqr>
16. Відео про шкідливість куріння. – Режим доступу: <http://surl.li/imeas>.
17. Корисні підказки (мультфільми на допомогу вчителю основ здоров'я). – Режим доступу: <http://surl.li/agvoj>
18. Готові презентації та конспекти уроків. – Режим доступу: <https://vsimpptx.com/>

Корисні матеріали з тем безпеки

З чого починається безпека : https://www.youtube.com/watch?v=tHwaT-8KYe8&t=2s	
--	---

	«Поради та практичні вправи» РЕЛАКСАЦІЯ для дітей удома, щоб зменшити стрес і тривожність: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/relax_for_children.pdf
Вправа для зменшення занепокоєння, тривоги, впливу стресу: https://youtu.be/r0fQVYr84f0	
	Відеоматеріал «Як поводитись у стані стресу ПІД ЧАС ВІЙНИ. Налаштуй свої думки на добрий лад»: https://youtu.be/XaFscbP2y_4
Мультфільми для дітей 12–15 років «Правила та алгоритм безпечної поведінки при виявленні мін та інших вибухонебезпечних предметів»: https://stopmina.com/cartoons-12-15	
	Мультфільми для дітей 6–11 років «Правила та алгоритм безпечної поведінки при виявленні мін та інших вибухонебезпечних предметів»: https://stopmina.com/cartoons-6-11

Стопміна – це освітній проєкт, спрямований на підвищення поінформованості й обізнаності дітей і дорослих щодо ризиків від вибухонебезпечних предметів: https://stopmina.com/	
	Інтерактивна вправа «Перевір себе»
Відеопам'ятка «Не забуваймо про правила поведінки з вибухонебезпечними предметами»: https://fb.watch/daj7qsqdm3/	
	Відеопам'ятка «Дитяча абетка безпеки. Що робити, коли лунає сирена?»: https://fb.watch/dajvGacTLt/
Відеоматеріал «Правила поведінки цивільного населення під час війни, військового стану»: https://youtu.be/CPH43eKhEwQ	

Брошура «У разі надзвичайної ситуації або війни». Практичні поради:

https://www.pedrada.com.ua/files/articles/3015/Broshura_U_razi_nadzvychnoyi_sytuatsiy_2022_Pedrada.pdf

Відеоматеріал «Дії громадян при артилерійському обстрілі»:

<https://youtu.be/ZqHiaF4gZS0>

Відеоматеріал «Ти і поліція. Серія 4»:

<https://youtu.be/Brmr2azQtzI>

Перша допомога під час капілярної, артеріальної та венозної кровотеч:
<https://www.youtube.com/watch?v=lcVHmi5vyYs>

Алгоритм надання домедичної допомоги під час раптової зупинки серця:

<https://www.youtube.com/watch?v=COxYo2n3mnQ>

Як надавати першу допомогу під час втрати свідомості? https://www.youtube.com/watch?v=mYowNmrEtOw	
	Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Загальні ознаки НС: https://www.youtube.com/watch?v=lA-0G9S54jg